

Кудето ва ё тазоњуроти мусаллањонаи гурӯњи террористӣ тахти сарвари генерали хоини нахзатӣ - Абдухалим Назарзода маъруф ба Хочӣ Халим, ки аввали сентябри соли 2015 шурӯъ шуда, минбаъд муковиматњои бенатиљаи онњо дар минтаќаи Ромит идома ёфт, талоши ғайриоқилона ва кӯшиши муғризонаи дигарбораи ТТЭ ЁНИ бо максоди табаддулоти давлатӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон буд.

Ин падидаи номатлуб казияи террористие буд, ки ҳақиқати он аз як сӯ дар заминаи игвову исёни 12 рӯзаи рӯдаррӯи мусаллањонаи ифротгароён алайхи нерӯҳои низомии кишвар ва аз сӯи дигар дар иртибот ба далелу мадраkho ва иқрори теъдоди зиёди ашхоси мочарочӯ ба таври возеху рушан ошкор шуд. Амали террористӣ будани мочарои Хочӣ Халимро дар заминаи ин ҳама далелу асноди муътамад харғиз ҳеҷ тахрифкори манфиатчӯе наметавонад пӯшиш ва малбуси дигаре диҳад. Дар воқеъ агар касе ва ё гурӯҳи сиёсие дар назди худ ҳадаф гузорад, ки ба ин казияи террористиву хиёнаткорона аз зовияи дигар нигариста шавад ва ба он тобиши нисбатан муътадил дода шавад, бидуни шубҳа он шахс ва ё гурӯҳ худ хиёнатпеша аст.

Мутаассифона, махз ҳамин гуна ашхос имрӯз бо таҳрики баъзе манфиатчӯёни минтақавӣ, ки чехраи ботилашон шинос аст, сару садо баланд кардаанд ва ба ин васила ноҳудогоҳ ошкор кардаанд, ки луъбатакони сахнаи театри сиёсии кӣ мебошанд. Дар таърихи 3-4.10.2018 дар сомонаи KEMYAE SAADAT, ки тавассути марказҳои иттилоотии ЧИЭ идора шуда бунгоҳи он низ дар ин кишвар ҷойгир аст, дар робита ба тазоњуроти мусаллањонаи гурӯњи Абдухалим Назарзода силсилаи изҳорот пайдархам дар холи нашр шудан аст, ки таҳиякунандагони матраб ба таври ошкоро дар он казияи мазкурро тахриф кардан меҳоханд.

Дар баҳши аввали ин навишта муаллиф ва ё муаллифон, ки ханӯз сар аз хандак берун накардаанд, ба танзу киноя ишора ба он мекунад, ки казияи Абдухалим Назарзода “аз сӯи давлати Тоҷикистон кудето ва иқдоми террористӣ ном гирифтааст”. Магар ин казияи террористӣ набуд? Агар террористӣ набуд, пас ин муборизаи рӯирости мусаллањонаи хиёнаткоронаро, ки ба хоџири барандозии давлати конститусионии мо роҳандозӣ шуда буд, ҷӣ метавон номид? Аҷиб аст, ки ба ин суол муаллиф ва ё муаллифон бо вучуди изҳороти тӯлонии бепоџа ва накли қиссаву зиндагиномаи ашхос гӯё фурсат наёфтаанд, ки посухе пешниҳод намоџанд. Ин гуна мавқеъгирии онҳо бесабаб нест, зеро онҳо худ ҷонибдори сарсахти ҷунин табаддулоту ҷанг алайхи давлати қонунии дунявӣ дар Тоҷикистон ва эъмори давлати теократӣ ба ҷои он мебошанд. Махз аз ин рӯ онҳо намехоханд ин гуна аъмоли ифротгароёнаро террористӣ унвон диҳанд, аммо аз сӯи дигар ба хоџири панох доштани иртиботи худ бо ин амали хиёнаткорона харғиз ҳозир нестанд, ки онро як амали боиста ҷилва диҳанд.

Нуктаи бахсбарангези муаллифони макола он аст, ки эшон бо вучуди таъкиди мукаррари ин масъала, ки Абдухалим Назарзода ба ТТЭ ХНИ ва чанги шахрвандии Тоҷикистон гӯё ҳеҷ алокаи бевоситае надорад, дар баҳши 2-юми навиштаи худ таҳти унвони “Хочӣ Халим Назарзода кӣ буд?” шояд нохудоғох иқрор шудаанд, ки “вай (яъне Назарзода) ва тарафдоронаш нақши вежаеро дар тазохурот ва гирдиҳамоиҳои Душанбе дар майдони Шахидон ифода карданд. Бо шиддат гирифтани даргириҳо Хочӣ Халим низ аслиҳа дар даст гирифт ва ба сафи нерӯҳои муттаҳиди оппозисионӣ пайваست”.

Аммо дар баҳши 7-уми мақолаи мазкур таҳти унвони “Сулҳи Тоҷикистон ва вуруд ба артиш” ин муаллифони беному беҳувият қавли қаблӣ худро ба бодӣ фаромӯшӣ дода дар бораи А. Назарзода гуфтаанд: “Замоне, ки чанги шахрвандӣ шурӯъ шуд, Абдухалим Назарзода дар Ҷумҳурии Қазоқистон буд”. Ин ақволи мутафовит ва мутанокизи нафаронеро, ки барои дурӯғҳои худро ростгуна нишон додан омодаанд бо Куръон савганд хуранд ва ё бо “зан се талоки тоҷикӣ” қасам ёд кунанд, қазоват кунед. Инҳо, ки ҳатто қавли худро дар як навишта ва дар як лаҳза вобаства ба вазъият инкор мекунанд, ҳулоса кунед, ки бо қавли диғарон чӣ хоҳанд кард? Агар ин ашхос бо валвалаву хангомаҳои мавқеъгириҳову гуфтумонҳои Ҳукумати кишвари мо ва роҳбарияти онро инкор кунанд, ҳеҷ чӣ таъҷубе нахоҳад буд, чунки дурӯғ гуфтан барои онҳо тибқи маслаки тақия як амри раво ва ҳатто ногузир низ махсуб мешавад.

Аз ҳама баҳши 2-юми мақола, ки қизе ҷуз шарҳи ҳоли Абдухалим Назарзода нест, бармеояд, ки вай бо вучуди ҳама таъсиф ва ҳеҷрасоии муаллифон то соли 2005, яъне ҳатми Академияи улуми низомии Федератсияи Русия ва дақиқтараш то соли 2009, яъне ҳатми Донишгоҳи миллии Тоҷикистон аслан ҳатто маълумоти зарурии қасбӣ надоштааст, ки шоистаи қор дар мақомоти баландпояи Ҷумҳурии Тоҷикистон бошад. Агар ба эътибор гирем, ки мавсуф маҳз ба воситаи қвотҳои 30%-и муҳолифин ё дақиқтараш ТТЭ ХНИ ба мақомоти давлатӣ роҳ ёфта буд, пас ба суҳулат метавон пай бурд, ки сатҳи омодагии кадрӣ наъзатино ба ҳама иддаҳои зиёди он барои ба даст овардани зимми маъмурияти як кишвар аслан дар қадом қоя қарор доштаасту дорад.

Дар баҳши 3-юму 4-ум муаллифон бо шарҳу таъзеҳ ва арзёбии ҷузъиёти муборизаи мусаллаҳонаи аввали сентябри соли 2015 боз ҳам таъзе мавқеъгирӣ мекунанд, ки гӯё ТТЭ ХНИ ба ин мочаро ҳеҷ иртиботе надошт, гузашта аз ин гӯё ҳеҷ қадоме аз масъулин ва аъзои ин ҳизб аз қазияи мазкур ва нақшаи роҳандозии он огоҳӣ надоштанд.

Аввалан бояд гуфт, ки ба қазияи Х. Назарзода иртибот доштани ҳизби мазкур дар

робита ба асноду мадракҳои фаровон ҳақиқати бебахсе аст. Дигар ин ки тамоми дороиҳои хизб ва ба вижа амволу сарвати хангуфти рохбарони он пояи устуворе ҷуз маблағгузориҳои сарпарастони манфиатҷӯи бурунмарзӣ надошту феълан низ надорад. Вагарна Назарзода ва бародарони вай дар кӯтоҳмуддат ҷӣ гуна метавонистанд ҳар яке соҳиби маблағҳои фаровону чандин корхонаҳо мегардиданд. Вагарна М.Кабирӣ ҷӣ тавр ва аз кадом ҳисоб метавонист дар шаҳри Турсунзода бозори калонеро (ЧДММ «Саховат») хусусӣ карда, ҳар сол аз он ҳисоб беш аз 1 миллиону 680 ҳазор сомонӣ ғоида ба даст оварад. Ҳамчунин ширкати калони сохтмониеро бо номи ЧСП «Бинокорсервис» ва дар ноҳияи Рӯдакӣ бинои беморхонаеро, ки 10 га замин дошт, аз худ кунад.

Дар ин баҳши мақола муаллифон гуфтаанд, ки «Давлати Тоҷикистон дар ҳамин замина (яъне дар иртибот ба ҷинойти Назарзода) Эронро муттаҳам ба ҳимоят аз нерӯҳои иттиҳоди опозисион дар даҳаи 1990, ки Хочӣ Халим низ дар он ҳузур дошт, карда ва аз ҳамин рӯ Техронро муттаҳам ба ҳимоят аз теруризм кард». Ин мавқеъгирӣ сохторҳои марбут ба ЧТ ҳеҷ гуна ҳеҷ гуна иттиҳом ва ё тухмате нест, ки муаллифон мегӯянд, балки ошкор кардани воқеият аст. Иртиботи ЧИЭ бо ТТЭ ХНИ ва казияи Назарзода амре тасдиқшудааст, ки дар бораи он далелу асноди зиёд вучуд доранд. Тазоҷуроти мусаллаҳонаи гурӯҳи ифротгароён тахти сарвари Абдуҳалим Назарзода бо назардошти шакли тазоҷур ва мавқеъгирӣҳои сиёсии пайравонаш бидуни таъсири ҷамқориҳои ниҳодҳои махсуси ин кишвар набуд.

Дар баҳши 5-уми мақола муаллифон таъкид кардаанд, ки мочароҳои марбут ба Абдуҳалим Назарзода ва воқеаҳои бо рохбарии ӯ рӯйдода дар сентябри соли 2015 аз тарафи муаллифон бо назардошти дидгоҳи Ҳукумати Тоҷикистон мавриди таҳқиқ қарор гирифтааст. Аммо аз мутолиаи баҳшҳои баъдии мақола (ҳадди ақал то банди 11) ҳонандаи огоҳ ба таври возеҳ метавонад мушоҳида кунад, ки муаллифон дар мавриди «таҳқиқ»-и ҳеш на ҷафат аз дидгоҳи Ҳукумати Тоҷикистон, балки аз ҳеҷ дидгоҳе ба ҷуз дидгоҳи худ ва шахсе бо номи эшони Абдусаттор, ки ба қавли ҳудаш узви Риёсати олии Ҳизби наҳзати исломӣ ва дӯсту ҳамсояи Абдуҳалим Назарзода буд, истифода накардаанд. Ин аст манбаъи иттилооти ба қавле «шаффоф» ва бегаразонаву муътамади онҳо! Бубинед, ки ин таҳрифқорони беҳаёву густох, ки садҳо далелу асноди муътамади сохторҳои масъули давлатии моро беэътимод меҳисобанду бо қавла тардид қардан меҳоханд, худ ҷӣ асноду далели «муътамад»-е дар ихтиёр доштаанд!

Дар банди 6-уми мақола муаллифон дигарбора ноҳудогоҳ иртиботи Назарзодаро бо шурӯъи ҷанги шаҳрвандии Тоҷикистон таъкид дошта, талошҳои вайро дар ин росто бисёр муассир донистаанд. Дар ин баҳш нуктаи шигифтангез он аст, ки муаллифон гирдиҳамоиҳову майдоннишиниҳои наҳзатиҳоро ҳамчун ҷунбиши мардумии истиклолҳои маънидод қардаанд ва ё агар дурусттар бигӯем маънидод қардан меҳоханд. Ҷунин пӯшиш додани муборизаҳои бунёдгароёнаи мазҳабӣ худ нишонаи он аст,

ки “муҳаккикон”-и навини ҷанги шаҳрвандии Тоҷикистон дар интиҳоби як равиши “тахкик” усули дурӯгин ва мугризонаеро ҳамчун роҳкори худ қарор додаанд. Дар он замон барои ҳамагон маълум буд, ки на фақат ҶТ, балки тамоми ҷумҳуриҳои пасошӯравӣ аслан ҳеҷ монетае дар ҷодаи касби истиклоли худ надоштанд ва ҳеҷ кадоме истиклолияти худро бо роҳи муборизаҳои мусаллаҳона ба даст наовардаанд. Пас ҳадафи ин “муҳаккикон”-и навин аз таҳрифи ин саҳифаи таърихи мо дар ҷустуҷӯи Ҳадафи эшон фақат машруъият додани инқилоби номуваффақи исломиашон ҳасту бас, яъне онҳо ба ин васила меҳамаҷанд бигӯянд, ки гӯё аслан барои ба даст овардани истиклолияти сиёсии миллат мубориза бурдаанд. Бародарони “муҳаккик”, дурӯге ба ин бузургии дар даҳони кӯчаки шумо намегунҷад! Ба ҳақи муқаддасоте, ки аз онҳо фақат ҳамчун шиор истифода мекунад, дурӯғ нагӯед!

Дар бахшҳои 7-ум, 8-ум ва 9-уми мақола кӯшиш шудааст, ки аз фарди хоину ҷинойтпешае ҷу А.Назарзода марде қонунписанд ва гузашта аз ин ватанпарасту қаҳрамон тасвир ва тасаввур қарда шавад. Гӯё, ки мавсуф ҳатто шомии 4-ми сентябри соли 2015 ҳам хини суҳбати худ бо ҳамсояаш эшонӣ Абдусаттор, яъне узви Рӯёсати олии ТТЭ ЁНИ ҳеҷ нишонае аз исёнгариро ба муқобили давлат дар гуфтору рафтору афкор надошт. Ин нуқтаро муаллифон бар асоси нақли ҳамон эшонӣ Абдусаттор таъкид мекунанд, вале бубинед, ки онҳо дар идомаи суҳбати худ дар қолаби ҷумлаҳои пур аз ҳато, ки таъхир бар забони модарии мост, ҷӣ гуфтаанд: “Аз вазъияти исломситезӣ ва маҳдудиятҳои, ки бар мардум таҳмил мешуд ҳам табиӣ буд норозӣ бошад. Табиатан Абдуҳалим Назарзода ҳам аз ин вазъият норозӣ буд”. Яъне Назарзода аз диди равоӣ ва амалӣ барои исён омода буд. Таҳаккур мекунем, аз ин “муҳаккикон”-и дурӯгин, ки ағарҷанде ноҳоста ва ноҳудоғона бошад ҳам далели диғареро аз диғоҳи илми равошиносӣ дар ихтиёри муҳаккиқони воқеӣ гузоштанд ва аз ин тариқ низ таъдиқ қарданд, ки ҷинойти маъкур аз қабл тарҳрезӣшуда буд.

Дар саросари ин навишта ва ба вижа дар боби 10-уми он аз диғоҳи илми забоншиносӣ ва шевашиносӣ ба осонӣ метавон пай бурд, ки дар пушти саҳнаи ин ғазосозӣ ва ҷанғҳои равоӣ, аз ҷумла эҷоди мақолаи мавриди назар маҳз ниҳодҳои маҳсули ҶИЭ истодаанд. Илова ба он ки маркази сомонӣ BY KEMYAE SAADAT, яъне интишордиҳандаи мақолаи маъкур дар ҶИЭ ҷойгир аст ва он тавассути марказҳои иттилоотии ин кишвар идора мешавад, сабаки навишти он низ далели гӯёе бар даҳолати бевоситаи бародарони таоруфии мост. Қорбурди таъбирҳои ва услуби ҷумлабандии ин навишта радди ӯи бародарони ҳамзабони моро аз кӯча-кӯчаи сатрҳои ин навишта исбот мекунад, ба вижа ин ҷумла: “Ба ҳар ҳол аммо баъдтар он иттифокоте, ки шунидаед-ро барои мардум таъриф қарданд ва ҳанӯз ҳам ибҳомоти зиёде дар ин замина вучуд дорад”. Ҳаргиз дар забони тоҷикӣ қасе баъд аз феъл пасванди “-ро” –ро

мавриди қорбурд қарор наметаҳад, зеро ин услуби қорбурди пасванди маъкур қуллан

хато аст ва дар адабиёти классикии форсу тоҷик низ ҳаргиз чунин намекарданд. Маълум аст, ки фармоишгарон ба хотири суръати кори худ гоҳ-гоҳе бинобар таъхири гумоштагон дар иҷрои кор маҷбур мешаванд, ки худ каламро ба даст гиранд ва ҳарза эҷод кунанд.

Дар баҳши 11 нуктаи ҷолиб ин аст, ки муаллифон барои бегуноҳи нишон додани Мирзокарим (бародари бузурги А. Назарзода) он қадар кӯшиш ба ҳарч додаанд, ки ҳимояшавандаи асосии худ, яъне А.Назарзодаро тахти суол гузоштаанд. Махсусан дар ин маврид, ки гуфтаанд: “Эшони Мирзокарим ҳам илова бар ин ки як тоҷири муваффақ дар кишвар махсуб мешуд, шахсияти бисёр хуб ва диндор ҳам буд. Ин воқеае, ки дар 4 ва 5 сентябр иттифок афтод, эшон ҳатто хабар ҳам надошт. Мо то ҳудуде иттилоъ доштем, ки ҳатто бо дидгоҳҳои генерол Назарзода мувофиқ ҳам набуд”. Яъне чӣ? Муаллифон боз нохудогона бархилофи мавзёғии умумии худ, ки тазоҳуроти 4-уми сентябрро нақшаи қаблан тарҳрезӣшуда ӯнвон додан намеҳамаанд ва дар гуфтору рафтору афкори Назарзода ҳеҷ нишонае аз исёнгариро ба муқобили давлат ҳатто дар шом 4-уми сентябр бинобар нақли шохидон намудор надонистаанд, далели дигаре бар хилофи ҳолатҳои худ ва бар нафъи ҳақиқат овардаанд ва он далел ин аст, ки бародараш ӯё бо “дидгоҳҳои генерол Назарзода мувофиқ ҳам набуд”. Пас “дидгоҳҳои генерол Назарзода” ҳеле маҳуф будааст, ки бо он ҳатто бародараш муҳолиф будааст. Ин нукта ба таври возеҳ нуктаҳои қаблии муаллифони дар ҳусуси он ки ӯё Назарзода дар гуфтору афкори худ ҳеҷ осори ихтилоф надошт, рад мекунад.

Умуман, тазоҳуроти мусаллаҳонаи А.Назарзода нақшаи ҳоинонаи аз қабл тарҳрезӣшудае буд, ки наметавонист бидуни пуштвонаи ҳориҷӣ сурат гирад. Ин тазоҳуроти мусаллаҳонаи ҳунир ва нағин, ки боиси марғи даъво нафар ва бесаробонии ҷадин ҳонадону ҷаҷимии садҳо қўдакону тифлонии маъсум гардид, ба ӯз қирдори бемантиқ ва амали ифротгаронае ҷизе нест. Љонфидоинову аз худ гузаштанҳо ба хотири ободии Ватан бояд бошад, на ба хотири ҳаробии он. Ҳар қасе, ки ин аъмоли ҷинояткоронаи ноҳалафоне ҷун А.Назарзодаро тобиши дигаре додан меҳамад, худ ҷинояткор ва ноҳалаф аст.

**Исомиддин Шарифзода, номзади илмҳои фалсафа**